

Μαρτυρίες για τη σχέση του Απ. Παύλου με τη Νικόπολη

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1LC0Au0>]

Β' Είναι αξιόπιστες οι μαρτυρίες;

1. Όπως είδαμε, οι τρεις επιστολές, οι μόνες που μας προσφέρουν μαρτυρίες για την μετάβαση και παραχείμαση του αποστόλου Παύλου στην Νικόπολη, είναι οι «Ποιμαντικές Επιστολές» του αποστόλου των Εθνών: οι Α' και Β' προς Τιμόθεον και η προς Τίτον. Και είδαμε, ότι οι μαρτυρίες τους είναι λίγες μέν και λιτές, αλλά σαφείς και ξεκάθαρες. Θα έπρεπε λοιπόν, το πιο πάνω συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η έρευνα των πηγών με τόση περίσκεψη, να είναι ολόθυμα αποδεκτό από όλους.

Όμως δεν συμβαίνει αυτό. Γιατί, ενώ εμείς χαιρόμαστε τις μαρτυρίες αυτές, που σαν αγιογραφικές τις θεωρούμε απόλυτα αυθεντικές, θεολόγοι του μοντέρνου κόσμου αμφισβήτησαν την γνησιότητα και την αξιοπιστία των Ποιμαντικών Επιστολών. Και κατά συνέπεια και τις ιστορικές μαρτυρίες τους. Επικαλέσθηκαν, προς ενίσχυση και «θεμελίωση» των απόψεών τους, διάφορα επιχειρήματα· και κυρίως φιλολογικά.

- Το λεκτικό τους, είπαν, δεν «πολυμοιάζει» με το λεκτικό του απ. Παύλου, όπως το βλέπομε στις άλλες του επιστολές.
- Ετοποθέτησαν την συγγραφή τους μετά πολλά χρόνια· μετά το 100 μ.Χ.
- Και ισχυρίσθηκαν, ότι δεν είναι επιστολές προσωπικού χαρακτήρα, όπως φαίνονται, αλλά ποιμαντικές υποθήκες γραμμένες στο συνηθισμένο τότε λογοτεχνικό είδος των «επιστολιμαίων διατριβών», που όλη η δομή και η πλοκή τους ήταν μία «επινόηση» (fiction).

2. Όμως, η εκδοχή αυτή, ότι δηλαδή οι Ποιμαντικές Επιστολές δεν είναι παρά μια *litterarische Fiktion*, δεν ευσταθεί. Και δεν ευσταθεί για ένα πολύ απλό λόγο. Επειδή, όλα όσα περιγράφονται στις επιστολές αυτές, τεκμηριώνονται σαν αδιαμφισβήτητα γεγονότα ιστορικά.

Δεν θα ασχοληθώ με τις απόψεις αυτές. Όποιος έχει όρεξη να τις ιδεί σε λεπτομέρειες, τις ίδιες και την αντίκρουσή τους, δεν έχει παρά να μελετήσει, στα Ελληνικά το υπόμνημα του διαπρεπούς καθηγητού Γεωργίου Γαλίτη («Η προς Τίτον επιστολή του Απ. Παύλου»).

Στο βιβλίο αυτό ο κ. Γαλίτης, όχι μόνο τις παραθέτει τις απόψεις αυτές, αλλά και τις ανασκευάζει καταλεπτώς. Και καταλήγει στην παρατήρηση, ότι όλες εξηγούνται πλήρως από την ιστορικά αδιαφιλονίκητη «θεωρία του γραφέως». Η θεωρία του γραφέως, δεν είναι μια απλή «θεωρία»· ήταν τότε, για τους χρόνους

εκείνους, μία καθημερινή πράξη· για όλους. Σύμφωνα λοιπόν με αυτήν την «θεωρία»- πράξη, επειδή τότε και οι διορθώσεις σε κείμενο ήταν κάτι το πολύ δύσκολο, (αν μή και αδύνατο), και το χαρτί είδος πολυτελείας, -όλοι οι επιστολογράφοι ανέθεταν σε λογίους καλλιγράφους να γράφουν τις επιστολές τους, αφού βέβαια τους έδιναν τις πρέπεισες γενικές οδηγίες. Αυτοί οι γραφείς συνέτασσαν ελεύθερα την επιστολή· με τον δικό τους τρόπο. Ο αποστολέας την άκουε και, όταν δεν παρουσίαζε απόψεις αντίθετες στις δικές του, την επεκύρωνε, αποδεχόμενος και αντιπαρερχόμενος τις όποιες διαφορές του προσωπικού ύφους του γραφέα. Κάπως έτσι – έχει πιά αποδειχθή και έχει γίνει από όλους αποδεκτό-εγράφη και η επιστολή του Παύλου προς Εβραίους.

3. Έτσι μένει εδραία η γνησιότητα των Ποιμαντικών Επιστολών του μακαρίου αποστόλου Παύλου, ανάμεσα στις οποίες είναι και η προς Τίτον επιστολή, για την οποία υποστηρίζεται μετά λόγου, ότι «εγράφη» από τον απόστολο Λουκά, αυτόδελφο του Τίτου. Η συγγραφή τους, δηλαδή και των τριών Ποιμαντικών Επιστολών, τοποθετείται στα έτη 65-66 μ.Χ. Έτσι όλες οι μαρτυρίες που μας δίνουν, σχετικά με το πρόγραμμα μετακινήσεων και με τις ίδιες τις μετακινήσεις του πανευφήμου αποστόλου Παύλου, προσλαμβάνουν μία κατά κυριολεξία ρεαλιστική δραματικότητα· τέτοια, που σαν επινόηση σε ψευδεπίγραφα (fiction) ήταν άγνωστη την εποχή εκείνη.
4. Για επίρρωση των ανωτέρω παραθέτομε την τοποθέτηση του κατά γενική ομολογία μέγιστου καινοδιαθηκικού θεολόγου (scholar), W. M. Ramsay (1851-1939) που θεωρείται αδιαμφισβήτητη αυθεντία σε θέματα ιστορίας και γεωγραφίας, και βαθύς μελετητής όλων των συναφών με την Καινή Διαθήκη θεμάτων. Γράφει ο W. M. Ramsay:

«Από τις μαρτυρίες, που ευρίσκομε στις Ποιμαντικές Επιστολές του, καταλήγομε στο συμπέρασμα, ότι το πιο πιθανό είναι: ότι ο Παύλος επήγε στην Νικόπολη· και ότι εκεί, στην Νικόπολη, συνελήφθη, ενώ κυνηγούσε την δουλειά του· και από εκεί σαν Ρωμαίος πολίτης εστάλη, προκειμένου να δικασθή, στην Ρώμη.

Η αναφορά στην Νικόπολη και στην εκεί μετάβαση του αποστόλου Παύλου είναι θέματα πολύ στενά συνδεδεμένα με την διαμάχη γύρω από την γνησιότητα και αξιοπιστία των Ποιμαντικών Επιστολών.

Εκείνοι λοιπόν, που λένε ότι λογικά δεν είναι δυνατό να αποδεχθούν, ότι οι επιστολές αυτές παρέχουν μαρτυρίες τέτοιες που να μπορεί να στηριχθή σ' αυτές η σύνταξη μιας σωστής ιστορίας-παρουσίασης του βίου του αποστόλου Παύλου, ασφαλώς δεν δίνουν σημασία στις μαρτυρίες (των Ποιμαντικών Επιστολών) σχετικά με την Νικόπολη.

Αντίθετα, εκείνοι που δέχονται, ότι οι Επιστολές αυτές μας προσφέρουν αληθινές ιστορικές πληροφορίες, τις επιστολές αυτές, κατά λογική συνέπεια τις τοποθετούν στα πρώτα χρόνια μετά την πρώτη «κράτησή» του (σαν υποδίκου) στην Ρώμη· και πολύ εύλογα συμπεραίνουν, ότι στην πρώτη του δίκη, ο απόστολος Παύλος απηλλάγη από κάθε κατηγορία και αφέθη ελεύθερος.

Αλλά και από εκείνους που αρνούνται την γνησιότητα των Ποιμαντικών Επιστολών, μερικοί (ένας από αυτούς και ο Harnack) δέχονται, ότι παρά τούτα, όλα όσα λένε οι Ποιμαντικές Επιστολές, είναι στοιχεία ιστορικά αξιόπιστα.

Με βάση λοιπόν αυτά τα στοιχεία, ο Παύλος συνελήφθη στην Νικόπολη και παρεπέμφθη σε δίκη στην Ρώμη με την κατηγορία, ότι διέδιδε την απαγορευμένη χριστιανική πίστη. Η σύλληψή του δεν μπορεί να τοποθετηθή παρά μόνο μετά την κήρυξη του διωγμού του Νέρωνος. Και συνεπώς, ο χειμώνας, που ο απόστολος Παύλος το είχε προγραμματίσει να περάσει στην Νικόπολη πρέπει να είναι ο χειμώνας ανάμεσα στα χρόνια ή 64-65, ή 65-66, ή 66-67 μ.Χ.»

5. Σημειώνουμε εδώ, ότι ο διωγμός του Νέρωνος άρχισε αμέσως μετά την πυρπόληση της Ρώμης (Καλοκαίρι του 64 μ.Χ.). Όπως είναι γνωστό και σαφές από τις Ποιμαντικές του Επιστολές, ο Παύλος είχε αφεθή ελεύθερος, και είχε αναχωρήσει από την Ρώμη, μόλις άρχιζε η άνοιξη του 64 μ.Χ. Ορθά παρατηρεί ο J. Lebreton, ότι, αν εξακολουθούσε να ευρίσκεται στην Ρώμη, με την έναρξη του διωγμού, ασφαλώς θα ήταν το πρώτο του θύμα.

Και βγαίνει ολοκάθαρο το συμπέρασμα ότι οι παρατηρήσεις του Harnack και του Ramsay είναι απόλυτα σωστές. Όλες οι μαρτυρίες των Ποιμαντικών Επιστολών τεκμηριώνονται περίτρανα.

[Συνεχίζεται]